

Μια φορά κι έναν καιρό στο Διαδίκτυο...

ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άννα Μονέφτση, ΠΕ19

ΣΧΟΛΕΙΟ

1^ο Γυμνάσιο Συκεών «Οδυσσέας Φωκάς»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

1. Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Με αφορμή τα ενημερωτικά σποτ του ιστότοπου <http://www.saferinternet.gr> οι μαθητές εντοπίζουν αρχικά τα κυριότερα προβλήματα που σχετίζονται με τη μη ορθή χρήση του Διαδικτύου. Στη συνέχεια αφού ανακαλύψουν το σωστό τρόπο συγγραφής και μορφοποίησης αφηγηματικών κειμένων καλούνται να γράψουν μια σχετική, δική τους ιστορία. Τέλος, αλληλοαξιολογούν τις ιστορίες τους και οι καλύτερες ιστορίες παρουσιάζονται σε όλη την τάξη.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Η πρακτική σχεδιάστηκε με σκοπό να δοθεί στους μαθητές η ευκαιρία να προβληματιστούν σε σχέση με την ασφαλή και υπεύθυνη χρήση του Διαδικτύου, να αντλήσουν από τα βιώματά τους και να παρακινηθούν να γράψουν μια ιστορία εξασκώντας παράλληλα τις δεξιότητες τους στη συγγραφή και μορφοποίηση κειμένων.

Οι στόχοι της πρακτικής εμπίπτουν στο κεφάλαιο 10 (Επεξεργασία Κειμένου) της Ενότητας 3 και στα Κεφάλαια 11,12,13 της ενότητας 4 του σχολικού βιβλίου Πληροφορικής της Α' Γυμνασίου.

Για την εφαρμογή της πρακτικής, οι μαθητές πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις χειρισμού του υπολογιστή (να ξέρουν να ανοίγουν και να κλείνουν τον υπολογιστή, να δημιουργούν ή να ανοίγουν φακέλους, να αποθηκεύουν αρχεία). Επίσης να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση φυλλομετρητών για την αναζήτηση και αντιγραφή πληροφοριών από το Διαδίκτυο και σε ένα μικρό βαθμό με τη χρήση επεξεργαστών κειμένου.

2.2 Διδακτικοί στόχοι

Σκοπός της πρακτικής ήταν να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές σε θέματα που αφορούν την ασφαλή και υπεύθυνη χρήση του Διαδικτύου και ταυτόχρονα να εξασκηθούν στην πληκτρολόγηση και μορφοποίηση αφηγηματικών κειμένων.

Γνωστικοί στόχοι:

Μετά το τέλος της πρακτικής, οι μαθητές πρέπει να μπορούν να:

α) κατονομάζουν τις κυριότερες πρακτικές που σχετίζονται με τη μη ορθή χρήση του Διαδικτύου,

β) αναγνωρίζουν τα διάφορα μέρη ενός αφηγηματικού κειμένου (επικεφαλίδα, παράγραφος),

γ) κατονομάζουν και να αναγνωρίζουν τους κατάλληλους τρόπους μορφοποίησης (είδος και μέγεθος γραμματοσειράς, έντονα, πλάγια, υπογραμμισμένα γράμματα, είδη στοίχισης) για τα διάφορα μέρη ενός αφηγηματικού κειμένου,

δ) κατονομάζουν τα κατάλληλα εργαλεία ή τους κατάλληλους χειρισμούς για την εφαρμογή των διαφόρων τρόπων μορφοποίησης σε ένα αφηγηματικό κείμενο.

Στόχοι δεξιοτήτων:

Μετά το τέλος της πρακτικής, οι μαθητές πρέπει να μπορούν να:

α) μορφοποιούν τα διάφορα μέρη ενός αφηγηματικού κειμένου επιλέγοντας την κατάλληλη μορφοποίηση ,

β) μορφοποιούν με το κατάλληλο εργαλείο/τρόπο τα διάφορα μέρη ενός αφηγηματικού κειμένου,

γ) χρησιμοποιούν σωστά τα σημεία στίξης και το πλήκτρο Enter ,

δ) διορθώνουν τα ορθογραφικά τους λάθη (με τη βοήθεια των προτάσεων που εμφανίζονται με δεξί κλικ πάνω στη λέξη).

Παράλληλα επιδιώκεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας, συνεργασίας , παρουσίασης ενώπιον ακροατηρίου και αυτοαξιολόγησης.

Στόχοι στάσεων:

Να υιοθετούν οι μαθητές ασφαλείς και υπεύθυνες συμπεριφορές σε σχέση με τη χρήση του Διαδικτύου και να προστατεύουν τον εαυτό τους, τα προσωπικά τους δεδομένα και τον υπολογιστή τους.

3. Εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Η πρακτική εφαρμόστηκε κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά σε δύο τμήματα μαθητών της Α' Γυμνασίου και υλοποιήθηκε στο εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου όπου λειτουργεί δίκτυο υπολογιστών με δυνατότητα διαμοιρασμού αρχείων και

πρόσβασης στο Διαδίκτυο και εγκατεστημένο βιντεοπροβολέα συνδεδεμένο στον κεντρικό υπολογιστή του δικτύου (server). Το λογισμικό επεξεργασίας κειμένου που χρησιμοποιήθηκε ήταν το OpenOffice Writer .

3.2 Τάξη

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα την τάξη στην οποία εφαρμόστηκε η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική. Αν η δραστηριότητα είναι συνεργατική μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία τάξεις.

☐ Α' δημοτικού	☒ Α' γυμνασίου
☐ Β' δημοτικού	☐ Β' γυμνασίου
☐ Γ' δημοτικού	☐ Γ' γυμνασίου
☐ Δ' δημοτικού	☐ Α' λυκείου
☐ Ε' δημοτικού	☐ Β' λυκείου
☐ ΣΤ' δημοτικού	☐ Γ' λυκείου

3.3 Διάρκεια εφαρμογής

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τη διάρκεια εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής.

- Ωριαία διδασκαλία
- Διδακτική ενότητα
- Άλλη: Προσδιορίστε την διάρκεια: .

3.4 Αναλυτική περιγραφή της εφαρμογής της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

1^η Διδακτική ώρα.

Οι μαθητές παρακολουθούν όλοι μαζί μέσω του βιντεοπρωτοβόλεα του εργαστηρίου Πληροφορικής διάφορα ενημερωτικά σποτ του ιστοτόπου <http://www.saferinternet.gr> για την υπεύθυνη και ασφαλή χρήση του Διαδικτύου και στη συνέχεια μέσα από καταιγισμό ιδεών και υποστηριζόμενοι και καθοδηγούμενοι από τον εκπαιδευτικό αναγνωρίζουν και καταγράφουν τα κυριότερα προβλήματα που σχετίζονται με τη μη ορθή χρήση του Διαδικτύου. Στη συνέχεια ο κάθε μαθητής επιλέγει ένα θέμα για το οποίο θα γράψει μια μικρή ιστορία (γίνεται προσπάθεια να υπάρξει ποικιλία θεμάτων με βάση και τα βιώματα των μαθητών). Με τη βοήθεια του φύλλου εργασίας (που προβάλλεται και επεξηγείται μέσω του βιντεοπρωτοβόλεα) οι μαθητές υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό κατανοούν το στόχο της εργασίας τους για τις επόμενες 3-4 διδακτικές ώρες. Καλούνται επίσης να γράψουν χειρόγραφα στο σπίτι ο καθένας την ιστορία του.

2^η Διδακτική ώρα

Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια και με τη βοήθεια του μαθησιακού αντικειμένου «[Συγγραφή και μορφοποίηση αφηγηματικού κειμένου στον υπολογιστή](#)» του Φωτόδενδρου χρηστών καλούνται να ανακαλύψουν το σωστό τρόπο συγγραφής και μορφοποίησης κειμένων. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια της ρουμπρίκας αξιολόγησης (που προβάλλεται και επεξηγείται μέσω του βιντεοπρωτοβόλεα) οι μαθητές υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό κατανοούν και τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας τους. Αν υπάρχει χρόνος οι μαθητές μπορούν να ξεκινήσουν την πληκτρολόγηση.

3^η-4^η Διδακτική ώρα

Οι μαθητές πληκτρολογούν και εκτυπώνουν ο καθένας την ιστορία του. Ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει και καθοδηγεί τους μαθητές όποτε αυτό χρειάζεται. Αλλά και οι μαθητές βοηθούν ο ένας τον άλλο, όσο γράφουν. Όσοι τελειώνουν νωρίτερα υποστηρίζουν και βοηθούν τους υπόλοιπους. Στο τέλος ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει όλες τις ιστορίες (σε ηλεκτρονική και εκτυπωμένη μορφή) για να τις αξιολογήσει με βάση τη ρουμπρίκα αξιολόγησης.

5^η Διδακτική ώρα

Οι μαθητές ανταλλάσσουν τις ιστορίες τους και τις αλληλοβαθμολογούν με τη βοήθεια της ρουμπρίκας αξιολόγησης. Στη συνέχεια (αφού γίνει και μια σύγκριση με τη βαθμολόγηση που έχει κάνει ο εκπαιδευτικός πριν την έναρξη του μαθήματος) οι καλύτερες ιστορίες

παρουσιάζονται και διαβάζονται σε όλη την τάξη με τη χρήση του βιντεοπροβολέα. Τονίζονται τα καλά και αδύνατα σημεία των ιστοριών, πάντα σε σχέση με δομή τους, την πληκτρολόγηση και τη μορφοποίηση του κειμένου. Εφόσον υπάρχει χρόνος, ο εκπαιδευτικός μπορεί να κάνει και μια συζήτηση σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα και τη χρήση των δυνατοτήτων αναζήτησης των φυλλομετρητών για τον εντοπισμό εικόνων ελεύθερων από πνευματικά δικαιώματα ή εναλλακτικά να τους αναθέσει σχετική εργασία για το σπίτι. Τους παραπέμπει τέλος στις σχετικές σελίδες του Κεφαλαίου 10 (Επεξεργασία κειμένου) του σχολικού βιβλίου για μελέτη στο σπίτι, καθώς την επόμενη διδακτική ώρα θα αξιοποιήσει την άσκηση αξιολόγησης για τον έλεγχο του βαθμού επίτευξης των γνωστικών στόχων της πρακτικής.

3.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τον ρόλο του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

☐ Διδακτικός	☐ Προπονητικός
☒ Ενθαρρυντικός	☐ Διαχειριστικός
☒ Υποστηρικτικός	☐ Μέντωρ
☒ Συμβουλευτικός	☐ Υποκινητικός
☒ Διευκολυντικός	☐ Κριτικός
☒ Συντονιστικός	☐ Επιμελητής περιεχομένου (curator)
☐ Ηγετικός	☐ Τεχνική υποστήριξη
☐ Διαμεσολαβητικός	☐ Άλλος ρόλος: ____
☐ Εποπτικός	

4. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχόμενου που αξιοποιήθηκαν

Οι πηγές του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχόμενου που αξιοποιήθηκαν ήταν:

Συγγραφή και μορφοποίηση αφηγηματικού κειμένου στον υπολογιστή

<http://photodentro.edu.gr/ugc/r/8525/400>

Φωτόδενδρο e-yliko/χρηστών

Τηλεοπτικά σποτ του δικτυακού τόπου saferinternet.gr

<http://www.saferinternet.gr/index.php?objId=Category17&parentobjId=Page15>

5. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

5.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Η καινοτομία της πρακτικής έγκειται στην υιοθέτηση της ανακαλυπτικής-διερευνητικής προσέγγισης και, από την άποψη της διδακτικής μεθοδολογίας, στην ανάθεση έργου (εν μέρει ομαδοσυνεργατικού) με τη βοήθεια φύλλων εργασίας και υποδειγμάτων αφηγηματικών κειμένων. Οι μαθητές σε ζευγάρια συνεργάστηκαν για να ανακαλύψουν το σωστό τρόπο συγγραφής και μορφοποίησης κειμένων. Γενικός στόχος ήταν οι μαθητές να γράψουν μια ιστορία, βασιζόμενοι στα βιώματά τους, την οποία θα ήταν οι ίδιοι σε θέση να αξιολογήσουν μέσα από τη δική τους αναστοχαστική στάση (εννοείται συνεπικουρούμενοι στην προσπάθεια τους για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος από τον εκπαιδευτικό και τις παρεμβάσεις του, που αποτελούν προϊόν μιας αξιολόγησης ανατροφοδοτικού χαρακτήρα).

Σε όλη αυτή τη διαδικασία ο ρόλος του εκπαιδευτικού συνίστατο στην παροχή βοήθειας και υποστήριξης (scaffolding) προς τους μαθητές (διευκολυντικός ρόλος), όπου και όποτε αυτό χρειαζόταν.

Λόγω των βιωματικών και ανακαλυπτικών χαρακτηριστικών της πρακτικής, οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με μεγάλο ενδιαφέρον και συμμετείχαν ενεργά στην υλοποίησή της. Πιο συγκεκριμένα, κατά την 1η διδακτική ώρα οι μαθητές συμμετείχαν με όρεξη στη συζήτηση, οι περισσότεροι ήταν ήδη γενικά ενημερωμένοι σε θέματα ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου και ορισμένοι είχαν και δικά τους παραδείγματα να διηγηθούν. Τη 2η διδακτική ώρα, οι μαθητές συνεργάστηκαν ικανοποιητικά και αναδείχτηκαν αρκετές από τις παρανοήσεις που έχουν οι μαθητές σχετικά με τους κατάλληλους χειρισμούς για την εφαρμογή των διαφόρων ειδών μορφοποίησης (π.χ. αφήνουν κενά αντί να χρησιμοποιούν το σωστό εργαλείο για την κεντρική στοίχιση ή την εσοχή της 1ης γραμμής, δε χρησιμοποιούν σωστά το Enter και τα σημεία στίξης). Σχεδόν όλοι (με μια εξαίρεση) είχαν γράψει την ιστορία τους στο σπίτι, οπότε στη μέση περίπου της 4ης διδακτικής ώρας είχαν όλοι ολοκληρώσει την εργασία τους. Ορισμένοι που τελείωσαν νωρίτερα βοήθησαν τους υπόλοιπους. Έτσι υπήρξε ικανός χρόνος για την αυτοαξιολόγηση των εργασιών και την προβολή των καλύτερων εργασιών. Στο τέλος της 5ης διδακτικής ώρας έγινε επίδειξη των δυνατοτήτων αναζήτησης ενός φυλλομετρητή για τον εντοπισμό εικόνων ελεύθερων από πνευματικά δικαιώματα.

Τόσο από την παρατήρηση όσο και από την αξιολόγηση των εργασιών των μαθητών και τη βαθμολόγηση των ασκήσεων αξιολόγησης (που δόθηκαν στους μαθητές την επόμενη από την ολοκλήρωση του διδακτικού σεναρίου διδακτική ώρα), προκύπτει ότι οι στόχοι του σεναρίου επιτεύχθηκαν σε σημαντικό βαθμό αν και φάνηκε ότι χρειάζεται περισσότερος χρόνος και περαιτέρω εξάσκηση των μαθητών για την εμπέδωση των δεξιοτήτων τους.

5.2 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

Η καινοτομική προσέγγιση της πρακτικής, η οποία έγκειται στην άντληση βιωμάτων των μαθητών και στην υιοθέτηση της ανακαλυπτικής-διερευνητικής μάθησης με σκοπό τη σωστή συγγραφή και μορφοποίηση αφηγηματικού κειμένου, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο και άλλων ανοιχτών εκπαιδευτικών πρακτικών που είτε στοχεύουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής λόγου, είτε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων συγγραφής και μορφοποίησης άλλου είδους κειμένων.

5.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Από την υλοποίηση της πρακτικής αναδείχτηκαν και οι σημαντικές δυσκολίες που έχουν οι μαθητές στην παραγωγή λόγου, με τις οποίες δυσκολίες δεν υπήρξε ο χρόνος (αλλά ούτε και οι απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις από την πλευρά του εκπαιδευτικού) για την αντιμετώπισή τους. Κρίνεται λοιπόν σκόπιμη η υλοποίηση της πρακτικής σε διαθεματική μορφή και σε συνεργασία με κάποιον καθηγητή φιλόλογο.

Επίσης η πρακτική μπορεί να συμπληρωθεί με μια ή περισσότερες ακόμη διδακτικές ώρες για την περαιτέρω εμπέδωση στόχων δεξιοτήτων που συνδέονται με τη συγγραφή και μορφοποίηση κειμένων. Θα μπορούσε π.χ. να δοθούν ως άσκηση στους μαθητές ήδη γραμμένα κείμενα τα οποία να καλούνται να μορφοποιήσουν με διάφορους τρόπους.

6. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Το πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε ήταν:

- α) μια **ρουμπρίκα** για την αξιολόγηση των εργασιών των μαθητών,
- β))ένα φύλλο εργασίας ,
- γ) μία άσκηση αξιολόγησης, για την αξιολόγηση των μαθητών την επόμενη από την ολοκλήρωση του διδακτικού σεναρίου διδακτική ώρα.